

ELFIZETÉSI DUJ:
Pestén vagy Pécsen háború külsőre:
EGÉSZ ÉVRE 5 frt. — kr.
FÉL ÉVRE 3 " 50 "
NEGYED ÉVRE 1 " 25 "
EGYEN SZÁM 10 kr.
Megjelenik minden szombaton.
Egyes számok kaphatók
Weidinger Nándor könyvker.
(Szeleányi utca.)

PÉCSI FIGYELŐ.

HIRDETÉSEK ÁRA:
Egy öt hasznos petit sor egy-
ezre megjelölésért 6 kr.,
3-szorított 5 kr., 10-szorított
4 kr. füzetenél.
Minden hirdetés után 30 kr.
betyelgőt fizetendő.
A nyilatkozó 1 petit sora 10 kr.
A hirdetés díj előre fizetendő.

A felelős szerkesztő lakása:
Ó-pósta-utca 16-ik szám.
Kéziratok vissza nem küldetnek.

A lap szellemi részét illető közlemények és előfizetések a szerkesztőséghez, hirdetések pedig a kiadóhivatalhoz intézendők.
Előfizethető helyben: a kiadóhivatalban, KÖSZL JÁNOS úrnál a város házában épületben, valamint a vidéken minden pósthivatalnál.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
János-utca 8-ik szám.

A tüzoltók nagy ünnepe.

Alig van társadalmi intézmény Magyarországon, mely közhatalosabb, nélkülözhetetlenebb volna, mint a tüzoltó intézmény. Azt is elmondhatjuk, hogy a társadalmi intézmények sorában alig van olyan, mely a lefolyt évtized alatt olyan rohamos fejlődést tudna fölmutatni, mint a tüzoltó intézmény. A salétrom, petroleum, dűnamit és egyéb robbanó gyúlékony anyagok föltalálásával úgy-szólván lépett tart a tüzoltóság szervezkedése és fejlődése. És a jótékony egyletek közt ma már első helyen áll a tüzoltók szövetekezete.

Alig veri fel álmából a vész jelző féltrevert harang kongása a város lakosságát, a polgárságból toborzott önkéntes tüzoltó csapat a vész helyén terem teljes fölszereléssel s a legnagyobb önfeláldozással, egészségéért életét nem kimélvé, összes testi erejének megfeszítésével dolgozik, fáradság, — ingyen, haszon nélkül, csupán — felebaráti szeretetből.

A hol van rendszeres tüzoltó intézmény, ott a polgárok nyugodtak lehetnek. Ha támad is tűz, nagy mérvet nem ölthet, mert a tüzoltók elnyomják csirájában a bősélgang pusztító hatalmát. Csak a hol szervezetlen és felszerelésben gyenge tüzoltósággal találkozunk, csak ott van még veszélyeztetve a város, hogy a „vörös kakas” körmei tüzet kaparnak a házak egész sorainak tetején.

A mi pécsi tüzoltóságunk, olyan mint a phönix-madár; volt, elenyészett s hamvaiból ismét ujjasztitott s hogy nem vészett el végkép, ez Vaszary Gyula tüzoltó-parancsnok érdeme s a polgárság néhány lelkes tagjának s ezek buzgalmanak köszönhető.

A phönix-madár él, de hogy tovább erősödjék, hogy hosszú életű lehessen, táplálnunk, gondoznunk kell.

A mai tüzoltó-egylet a régi ronc-számból támadt fel. Az elavult, elromlott, hasznavehetetlenült vált szerek helyét újabbakat kell beszerezni. A város munitcipiumához hiába fordul az egylet, ott szűkmarkusságrá talrá, mert mindenre adnak ott, csak a tüzoltó-egyletnek nem. Vagy ha adnak is pár garast, ezzel csak toldani-foldani lehet, de nem a szükségletnek s a mo-

dern követelményeknek megfelelő beszerzéseket eszközölni.

Az ujjasztitott tüzoltó-egylet elhanyagolni, magára hagyni nem lehet, elvész s ha a város lakossága elhagyná bukni, akkor többé soha, de soha sem lesz képes Pécsent önkéntes tüzoltó intézményt létesíteni.

A jóakaratot jóakarattal kell viszonzani; de mert az akarat nem elég, ha csak tett nem követi, azért hát itt az alkalom, mutassa meg Pécs város közönsége, hogy föl tudja fogni a tüzoltó intézmény fontosságát s tud érette áldozni is, ha erre szólítja a közszél.

Holnap, vasárnap lesz a tüzoltók nagy ünnepe a telyén, használja föl ki-ki az alkalmat s járuljon derék városi polgárhoz illőleg a jótékony törekvés sikeréhez.

S a mi törekvésünk legyen buzdió példa a vidékre is.

Bár csak minden községnek lenne általános a lelkesedés, hogy beteszedjék a közbizóra irányuló vágyunk, azon óhajtásunk, hogy a tüzoltó-intézmény nálunk újra megerősödjék s fölvirágozzék.

Üdv a derék tüzoltóknak!

Országgyűlés.

Ma egy hete, szombaton, székenyenes gyűlése volt a képviselőháznak. Helfy interpellációt intézett Széchenyi Pál gróf földművelés-, ipar-kereskedelmiügyi miniszternek kvalifikálatlan fellépése tárgyában, melylyel a páisi kiállításban résztvevni óhajító iparosainkra rá akart írjeszteni. Az interpellációra először is Tisza Kálmán felelt, még pedig úgy, hogy e válaszra a székenyenes pirja futhatja el minden magyar ember arczat. Tisza után meg Széchenyi Pál gróf is eladogott egyetnast, a miből meglehetett érteni, hogy csakugyan akképen cselekedett, amint azt mi tegnapelmondunk s amint azt Helfy a képviselőházban szemére vetette. Helfy nem valóban teljesen igaz volt, midőn megdöbben a kapott válaszok hallatára s kijelenté, hogy ha csak sejtette volna is, hogy ily válaszokat fog kapni tartókodtvolna az interpelláció megtevelőtel. A többséget azonban, melynek fölzarvarhatatlanszundikáló lelkiismerete van, a válaszok megnagyuntatták.

Hétfőn megkezdték a szesadó törvény-javaslat tárgyalását. Amely nagyfontossága, a nemzetgazdasági élet igen sok ágát érintő s javaslat, épp oly nagy érdeklődéssel indult meg a fölöle való tanácskozás. Az első felszólaló Hegedűs Sándor

előadó volt, ki hosszassabban ösmertette a javaslatot s azt elfogadásra ajánlotta. Ezután általános figyelem közt Helfy Ignác szólott. Kijelenté, hogy a javaslat, mely minden érdeket ki akar egyeztetni, éppen azért nem elégit ki egyet sem, részletezte a javaslat léhezait és homályosságait, s végül kijelenté, hogy a javaslatot nem fogadja el, Neumann Armin kormánypartí a mezőgazdasági szeszadók fontosságát fejtegette. Dessewffy Aurél grófnak, ki a mérsékelt ellenzék részéről szólalt fel, szintén sok kifogása volt a javaslat ellen s annak elfogadását a kormánytól nyerendő felvilágosításoktól tette függővé. Végül kirkultok maga Tisza Kálmán s tőképen azzal értelt a javaslat mellett, hogy azért, mert a jobbat nem érthetük el, a jót nem szabad visszautasítanunk. Legvégül érdekes nyilatkozatot tett az italmérésire regáleg megválasztá fölé.

Kedden a treneséni zászló ügygyel foglalkoztak, melynek tárgyában Vasy Imre s Madarasz József intéztek sürgős interpellációt a miniszter elnökhöz. Tisza azonnal válaszolt, még pedig az ezuttal fenforogó eset tekintetében elége megnyugtatólag. Az állás elején a szesadóról való vita folyt tovább. Legjelentősebb szólok Szentkirályi Albert volt, ki bő szakismerttel s éles ítélettel tárgyalt a kérdést, igazolva mindamag aggodalmakat, melyek a javaslat ellen felmerültek. Kivülé szólott még Kubinyi Árpád és Rosner Ervin a kormánypartitól, Gaál Jenő (pécseite) mérsékelt ellenzéki és — félremegyaztat szavait igazolva helyre — Tisza Kálmán.

Baranyavármegye selymentenyésztése 1887-ben.

(Folyt. köv.)

Ha a tenyésztők szaporodásának okát kutatjuk, azt leginkább azon körülményben találjuk meg, hogy a selymentenyésztés semminemű beruházást nem igényel és így az azt gyakorlati fáradságán kívül más sem koczkaztat. A velejáró munka könnyű; végezhető a család gyengébb tagjai; a munka legfeljebb 4—5 heti rövid időtartamot vesz igénybe és keresetet nyújt az évek ép azon szakában, a midőn arra a székenyenes nép leginkább rá van utalva. t. i. tavaszkor közvetlen az aratás előtt.

Hogy ezen előnyök dacára a selymentenyésztés egyes községekben miért nem vett eddig ép semmi, vagy aránylag csak jelentéketlen lendületet: ennek oka azon körülményben rejlik, hogy a községekben még nincs elégséges szánu szederfa arra, hogy a selymentenyésztés nagyobb arányokba tizhető legyen, vagy pedig azon még sajnosabb körülményben, hogy amár a községekben elégséges szánu szederfa van, a belügyminiszteriumnak 60972/883. számú rendelete dacára, — melynyel fogva közbelejek, például kuzatokon, kútréken, utcaz mentén levő szederfák lombjai selymentenyésztési céziokra mindenki által

szerkesztett „Emléklap”-ból a következő mutatóványokat közöljük.

Isten áldása legyen az adakozókon és adományaikon!
Nándor, püspök.
Követeljük a szigorú rendet és annak pontos keresztülvételét, — kivétel teszünk azonban mindig, — ha rólmak van szó. Szeretlünk parancsolói és nem tudunk engedelmesskedni.
Ha embertársunkat helyesen akarjuk megítélni, teljesen annak állapontjára kell helyezkednünk; de még ekkor is rejtély marad előttünk annak kedélyvilága és belső élete, — legjobb tehát az itéletlőt tartózkodni.
A teljesen önzéstelen ember annyira ritka, hogy a világ hajlandó őt esztelennek tartani.
Elnézők vagyunk a hibák iránt, melyek bennünk is léteznek, kirelhetetlen a többiek iránt.
Tiszán szeretettel kormányozni lehetetlen; a legjobb szülő is kénytelen gyermekét megfenyíteni.
Lehet asszony, ki magát szépnek nem tartja, — férfú, ki magát okosnak nem tartaná — határozottan nincs.
Kardos Kálmán.
A szó hamar elenyészik az élet zajában, áldás és siker a nemes tetet követi; a boldogság mielő perc, — igaz elégedettséget az életnek csak a jó tett tudata ad.
Förster Béla.

Nem szeretem a kiállításokat, még akkor sem, ha azoknak tárgyát „gondolatok” képezik. Mert az ily fajta tömeges remeklések azon közös hibában szenvednek, hogy gyakorlati értéklük vajmi csekély, hiszen alapjuk jobbára hivalkodás, idegen tollakkal való ékeskedés.
Hanem hát ez is divat manapság, s azért személyeihez hozzá kell tőrdődnünk, s minthogy ezuttal emberbaráti céz szolgálattába szegődtű: meghajlom előtte én is.
Legegyszerűbb volna jó tanácsot szolgáltatni, de mivelhogy szerintem a német közmondás, mely a jó tanácsot drágának mondja, a mai viszonyoknak nem felel meg, mellőzöm a tanácsadást, úgyszemben legadakozóbbak az emberek, s adok egyebet, egy olyan ózinte óhajtást, mely ismételve is elkel, mentőknek s mentendőknek egyaránt kedves, s ez az, hogy a mentő-társulatnak kevés dolga akadjon!
Legyen a társulat olyan, mint a becsültes asszony, mely annál jobb, minél kevesebbet beszélnek róla, s ha egyében nem is, de abban az egyben kövesse a dunántúli közművelődségi egyletet példáját, hogy várja meg, míg érdemel szólnak majd érte, maga pedig hallgasson fölötök.
P. Vergyök, 1888. május hó 18. á.
Czifer Ákos.
Nem az a demokráta, ki a nép alsóbb rétegehez leereszkedve, duhajkodó kedvteliséssel paroláz a néppel, vagy ki az állam nagy gépezetében folyóvást az utolsó kerekert olajozza, — hanem igazán demokráta az, ki a nép legigénylenebb fiaiban s a hazának egy hasznos polgárát, a haza nagy contingensének egy kicsiny — de az állami élet fűtőartásában hivatással bíró — részét látja, — s leereszkedése a néphez nem duhajkodási kedvtelés, vagy

szabadon használhatóak, — a lakosság köztül többen rozszakaratóból gátolják a tenyésztőket ezen joguk gyakorlásában.

Hogy az országos selymentenyésztési fölügyelőség a szederfa hiányának megszüntetése és kellő szederfa-állomány megeremesése érdekében mindent elkövet, azt elége igazolják az alább a szederfatenyésztesről közölt statisztikai adatok.

Baranyamegyében 1880-ban—1881-ben 190¹/₂ liter, 1882-ben 31 liter, 1883-ban 11¹/₂ liter, 1884-ben 3 liter, 1885-ben 10 liter, 1886-ban 126¹/₂ liter, 1887-ben 37¹/₂ liter — összesen 410¹/₂ liter szederfamatag osztatott ki.

Gyümölcsefamatag 1880-ban —, 1881-ben 24¹/₂ liter, 1882-ben —, 1883-ban —, 1884-ben —, 1885-ben 39 liter, 1886-ban —, 1887-ben ¹/₂ liter, összesen 64 litert osztott ki a selymentenyésztési fölügyelőség.

Ezenkívül a járási eperfaiskolák beültetéséhez fölhasználtatott Dárdán a herczeg Schaumburg Lippe uradalmában 4600 drb, P. Tarcsán Nádosy Kálmán uradalmában 9100 drb, Ócsárdon Engel Adolf és Fiai uradalmában 6500 drb, Gödre Szt. Martonban Szily László uradalmában 3000 drb, Ibatán Jeszcsenszky Tivadur uradalmában 5000 drb, Görösnyben Egedi Sándor uradalmában 4000 drb, Kökényben a pécsi egyházmezei papnövelde uradalmában 8000 drb, Pellérdon a vármegye tulajdonát képező területen 4000 drb eperfacsemete, összesen 44,200 drb csemete.

Nagy baj azonban és az úgynek nem jelentéketlen hátránya van az, hogy a községi faiskolák még mindig nincsenek kellő állapotban; a mi ismét azon sajnos tényben leli indokát, hogy a községi előjárók, bárha ok tudhatnak első sorban a legjobban, hogy mennyire rá van szorulva a nép ezen iparág által nyújtott keresetre: hivatalukkal meg nem egyeztethető közönymű viseltettek az úgy iránt és azzal mit sem törődnek.

Különösen kiemelhető, hogy egyes községek előjárói a szederfák csonkítása körül elkövetett vétek könnyelműséggel határoz gondatlanság alatt a szederfalom szaporításra irányított minden törekvést megünyitottak, sőt részben a selymentenyésztést — legalább egy időre — veszélyeztetették. Daczára ugyanis annak, hogy a kiadott és rajzokkál fölvilágosított utasítások minden községben hasznalatra bocsáttattak — több községben, csupán avégett, hogy nagyobb mennyiségű fát nyerjenek, a szederfákat oly mélyen csonkították meg, hogy a fanak további életét is veszélyeztetették; s hogy erre az illető munkások őrügylet nyerjenek, volt eset az országban, hogy az általam kiadott rajzokat e célzának megfelelő hamisították. És midőn e baj elháritása végett, nagy költséggel szakértő egyént hozattam Olaszországból, ki által a csonkításra mintegy 10 egyczt képeztettem és ezek az idei kemény tél dacára szintén fölötte nagy költséggel mintegy 800 községbe elküldtetek, hol is azok mintacsontkításokat tevén mindenütt alkalmas egyéneket betá-

nítottak: a községi előjárók, helyenkint meghagyásom ellenére, mégis nem a betanított egyének által végeztették a kellő szakértelem igénylő csonkítási munkát, hanem a már említett fapuszitást tovább is folytatták.

Ózinté köszönetemnek nyilvánítása mellett ismerem el a vármegye részéről ez irányban tapasztalt erélyes támogatást; másrészt azonban kell, hogy felhívjam a közügyet arra, miszerint a hatóságok szigorú korlátsnem elégséges valamely tudós közczfél elérésére, ha a végrehajtásra hivatott körökben hiányzik az úgy iránti hazafias lelkesedés és köteleességerzet, és ha ezek nem bírnak ama emberbaráti jó indulattal, hogy székeny polgártarsaikou segítenő, e végett igyekezzenek ezen ipar fejlődését előmozdítani.

Órömmel ismerem be, hogy vannak községek, melyek faiskolái a hozzáom beérkezett jelentések szerint kielegítően műveltetnek. Másrészt azonban nem hallgathatom el, hogy fájdalom, léteznek nem csekély számban oly községek is, melyek faiskoláikat teljesen elhanyagolják. Köteleességem fogom ismerui az ily községeket jővőre megnevezni, úgy mint megfogom nevezni azokat a községeket is, hol e áldásos ügy fejlődése az előjárók gondatlansága által akadályoztatik.

Az ily községek részéről az hozatik föl mehetségül, hogy nem részesülnek kellő oktatásban és utbagazításban a járási faiskola-fölügyelők részéről. Sajnos, de be kell ismerni, hogy vannak az országban járási faiskola-fölügyelők, kik nem felelnek meg kellőleg hivataluknak; fölültesen járnak el; körjátik alkalmával nem tartózkodnak elég időig a községekben és a községi faiskoláink kezeliének oktatását elhanyagolják.

Az úgy érdekében vétek ennél fogva cselekedni, midőn ezenem mindenkinek, ki erre avatott, csak hazafii köteleességét teljesít akkor, midőn éber szemmel ellenőrzívén a közügy érdekében, a járási faiskola-fölügyelő mulasztásait tudomásomra hozza.

Nemkülönben hazafii köteleességet teljesít akkor, ha a kitéltetett szederfákat minden megrongálás ellen a lehetőségig óvja és minden egyes oly esetet, a melynel közvagyont képező szederfák megrongalását tapasztalja, tudomásomra hozni veszikedik. Nem kevésbé lényeges szolgálatot tesz barki is a jó ügynek az által, ha tapasztalt esetekben komolyan inti a tenyészőket, miszerint saját érdekeikre való tekintéttől lombszedés közben a szederfákat ne rongálják.

Elége sajnos, de vannak tenyészők, kik visszaelve a nekik nyújtott előnyöket, nem általuk a szederfáról egész ágakat letörni, csakis azért, hogy kényelmesebben szedhessek le azok leveleit.

Csak elismeréssel kell, hogy viseltessék mindenki azon vármegyei hatóságai nyában, mely buzgalommal, erélyes intézkedések által igyekszik ezen áldásos iparág fejlődését elősegíteni, dacára an-

— a mi sajnos, ma oly gyér — az igazságosság.

Budapest, 1883. május hó 10.
Linder György.

Minden hamis és ámitó,
Csak a művészet igaz és való.

Budapest, 1888. május 19.
Pálmay Ilka.

A kéz, mely mentésre nyúl ki, megfektethet a tüzvész fűstjéket, fölötakat kaphat a veszedő ember vértől; mégis mindig a legtisztább fényben ragyog: az ember szeretett fényében. Áldás legyen minden ilyen kéz munkáján!
Budapest, 1888. május 12.
Vadny Károly.

Egy tüzlet ne oltatko el soha söt őriz zéték, óvjatok; a testvéri szeretet lángját.

Hevesi József.

Ha a bánat s csalódás tépi bus szivedet,
Oh jójj! jójj! ne kesléd, itt leled grómed,
Fársádoglók lankák kedek itt nyer vizgat,
Fel dátra! énekre! fájdalmat ez lohaszt

Emlékét dalba öntd virányos multadnak,
Reményt szép jővőre vig danák adhatnak,
Még viruló élted hajnalugáriban,
Epedő szivednek balsama csak itt van.

Légy hű ápolója e szép művészetnek,
Addig lesz reménye viruló éltednek,
Nemes után vágyó szived addig boldog,
Igazán, míg ének a víg dausárt hím idog.

Ha kemény télen az ég madarait ablakainkon kopogtatni hallom, megsajnálom szegenyeket és élmet bűntek nekik.

Ha kemény télen az ég madarait ablakainkon kopogtatni hallom, megsajnálom szegenyeket és élmet bűntek nekik.

Ha kemény télen az ég madarait ablakainkon kopogtatni hallom, megsajnálom szegenyeket és élmet bűntek nekik.

Ha kemény télen az ég madarait ablakainkon kopogtatni hallom, megsajnálom szegenyeket és élmet bűntek nekik.

Ha kemény télen az ég madarait ablakainkon kopogtatni hallom, megsajnálom szegenyeket és élmet bűntek nekik.

Ha kemény télen az ég madarait ablakainkon kopogtatni hallom, megsajnálom szegenyeket és élmet bűntek nekik.

Ha kemény télen az ég madarait ablakainkon kopogtatni hallom, megsajnálom szegenyeket és élmet bűntek nekik.

Ha kemény télen az ég madarait ablakainkon kopogtatni hallom, megsajnálom szegenyeket és élmet bűntek nekik.

TÁRCZA.

Segítsünk!

Az aknamunka lázasan halad: Munkát igényel számos érdeklőt; S az utánkba torló székzen gátakat Mohón, sietve kell ledőzöndük. Sietve, mert az élet oly rövid, És terheinkre új terhet tetéz: Ellátni bár a messze látkörig: Az út odáig mégis oly nehéz!

Kit sora tán csapától megkímél, S virágok közt vezérlő útja át: Ne higgye már, hogy jobb a többinél. Szerencsésén ne bízza el magát! Hanzszor mosolyog csába fény reánk, Majd ismét dörgő föllegekbe vez: Kivel munkálya együtt fáradozik: Segélni rajt! se legyen rest a kéz!

Segélni gyorsan, hol segélni kell! Segélni gyorsan, ott, a hol lehet! A jótékonybát balzamszappával Hegesztani a vérező sebet! Ki tudja: a jővendő pillanat Nem semmisítő meg minden remény? — Szívünk sajnó a súlyos vád alatt: Hogy vesszünk hagytuk, kit megmenthetünk!

Kassa Gy. József.

Az „Emléklap”-ból.

A pécsi „Tüzoltóegylet” s alakítandó „Mentőtársulat” javára dr. Dulanszky Nándor megyés püspök, Kardos Kálmán főispán, Aidinger Jánosé és Fürs ter Béláné védnöksége alatt f. évi június 3-án a Tetyén rendezendő nép-ünnepély javára a pécsi hírlapírók által

Junius 2-án

nak, hogy az ez irányban tanúsított tevékenység a vármegye tisztikara nézve tetemes munkával és fáradsággal jár.

De fájdalom, létezek oly meggyék is, hol daczára annak, hogy a szegénység sorsát nem egy esetben inséges munkaadással kénytelen az ország enyhíteni, és hol számos család szívesen foglalkoznék a helysejteményezéssel, de szederfái hiánya miatt azzal nem foglalkozhatik, és ha vannak is családok, melyek a még meglevő csekély számú szederfák után tenyésztenek, termelt gubókát más meggyébe kénytelenek küldeni beváltás végett, mivel ép a szederfák hiánya miatt egy külön gubóbeváltó állomás saját megyéjükben föl nem állítható — az úgy érdekelnek még sem tesznek semmit, sőt még fátenyésztés érdekében föltétlenül megkivánátó közszági faiskolák rendezésére célzó megyei szabályrendelet alkotását is elmulasztják.

Továbbá: hogy a helysejteményezést sok helyen nem szaporodnak kellő arányban, mint már említettük azon sajnos körülményben leli magyarázatát, hogy daczára a belfüggettelőség 60972/883. számú rendelkezésének, mely szerint a küzdelmekkel álló szederfák helysejteményezési célokra bárki által fölhasználhatók és daczára annak, hogy a hatóságok részéről minden lehető előkötvetik ezen rendelkezés érvényesítését érdekében: a küzdelmekkel álló szederfák lombjainak használatában a szegény tenyésztők egyes egyének által, kik nem ártalják, hogy úgy mondjam, a kenyeret kivenni a szegény nép szájából, önkényleg gátolhatnák.

Ezen bajok megszüntetésére egyedül a hatósági intézkedések, legyenek azok bármily erősek is, nem elégségesek; mert például oly esetben, midőn a szegény zsellér, kinek fája nincs, és így kénytelen törvényadta jógával élve az utczán álló valamely szederfáról lombot szedni, és ezen munkája közben a hátuljában álló elriasztatik, ahogyan elűrhözhető, hogy szerelm minden esetben megtorlatassék; mert a szegény zsellér panaszát tekintve a befolyásosabb osztálytól emiatt a magánéletben távozott inkább lemond tenyésztési szándékáról, csakhogy békében élhesse tovább a községen.

Nem tagadjuk, hogy a szederfáiállomány növelésén kívül még egy más módja is volna a helysejteményezés rohamosabb terjesztésének, az t. i. ha a beváltási árt fölemelnek.

Emelni azonban a selyembubó árt a mai viszonyok között annyira volna, mint a fát magunk alatt elvágni, — mitután ez esetben a világos észlelés el nem kerülhető és így az tizedelőbb-nőbb tönkre menné.

(Végo kőv.)

A népnevelés mint a közegészség alapfeltétele.

A gyógyítómány legfőbb alapelve az, hogy a kór okát a kifizűrészszük és — ha csak lehet — azt igyekezzünk eltávolítani, hogy a betegség meggyógyuljon.

Nálunk rengeteg sok a betegség és e szerint nagy a haláloság is, úgy hogy Európában e tekintetben csaknem az utolsók vagyunk.

Megborotánkunk azon, hogy pl. évenként ezer ember kivándorol; de fel sem vesszük, ha azon idő alatt százszor annyi is elhal, a ki pedig megélhetése és az ország vagyonát s erejét gyarapíthatná. Azt pedig, hogy különösen a munkás népsztyát tetemes része folyton szilárdó beteg, csak észre is alig vesszük.

A sok betegség legfőbb és közvetlen okaitól felzártható: az időjárás nagy változadósága, a posványos vidékek és a lakházak egészségtelen volta, a nagy szegénység és — a közönyösség.

A betegségek ezen okait kellene hát eltávolítanunk, ha azt akarjuk, hogy azok-

tól és a tulságos halálózástól megszabaduljunk.

Igen ám, de mindez okok olyannok, melyekről az orvos csak véleményét mondhat, melyeket azonban b el nem távolíthat. Csakis az összes tényezők együttes ereje képes azokat elhárítani, és még azok is csak úgy, ha a fent idézett okokat nemző általános állapotok: a tudatlanságot és műveletlenséget, mely a jó közegészségnek is a legnagyobb ellensége, elhárítani igyekeznek.

E nélkül — hiába ámitjuk magunkat — valamint egyéb, úgy a közegészségügyi térer sem érhetőnk el számbavehető eredmény!

A nép a lakóházat nagyrésben nedves talajon építi, mely soha ki nem szárad és az is többnyire szűk, piszkos és szűfolt. És így már az maga is oly bűzhódó s fertőző levegő örökös forrása, melyből a különféle köcsörök tápláléka soha ki nem fog, s melyet mégis egészséges és beteg élte legnagyobb részén át belegelez. És itt sokszor ragályos betegek is fektésznek; sőt időnként halott is, — kit pedig rendszeren és tömegesen „virrasztanak”!

Nos, itt a legfőbb orvosság a jó levegő, melyet az orvos ajánl; de — hiába!

A milyen a ház, többnyire olyan az udvar is. És ilyen a kút is, mely sok helyen a trágyadomb mellett léve, annak levéből is — táplálkozik!

Nos: kiserítse meg az orvos a gazdát ez állapot veszélyességéről meggyőzni! — Aligha elter valami.

A gyermek még bölesőben tekszik és nálunk többnyire máris borral, palinkával és neki nem való eledelokkal táplálják. Még járnai is alig tud s már csaknem magára hagyatik: jó s rossz időben, inghen és meztől máskál a merre tekszik. Különben hol éri nagyobb veszély: kinnre vagy benn, nehez elhatározni.

Nos, néptnk legnagyobb része a fenti okok folytán pusztul — s satynul el. Ha tehát egyebet nem tekintünk is, mint a jó egészség követelményeit annyira arcul-csapó fenti körülményeket: úgy azt kell mondanunk, hogy itt bármily ügyes és buzgó orvosnak sincs elég fegyvere arra, hogy az itt fellépő bajok ellen megküzhdhessen. Itt a betegségek legfőbb okait csakis a népnélvők küzdelhetik le.

Még a hol jobb körülmények is vannak és — bár ritka esetben — elhívják az orvost: akkor is csak félig-meddig, követik annak rendelkezéseit; mert ez vagy az a szokásodasszony ezt vagy azt rekomendálta.

A mocsaras vidékek és községek fertőző kipurálását sok szászter sorvasztó betegségek ismeretes okait is, lehetne részint a vizek leeresztése és a talajkiszáras, részint befásítás által, ha nem is éppen egészen megszüntetni, de legalább tetemesen mérsékelni; ha ugyan azon okot egy még hatalmasabb ok: az értelmetség és közönyösség fenn nem tartaná. Inkább tiszter annyit kárt szenvednek az emberek munkaképtelenségben, mint a mennyibe az egész kertline; de mégsem törődnek a dologgal! Itt is a népnevelés lenne tehát a legelső orvos.

Ha a nagy munka ideje elkövetkezik, vagy a szobába zárják a gyermekeket, vagy csavarogni engedik őket és akár így, akár úgy különféle veszély érheti mindenkiket és pedig nemcsak közvetlenül, hanem közvetve is; ha például tiz támad a könyözvény, melyet sokszor szintén maguk a felügyelet nélküli gyermekek okoznak, és a házból ki nem szabadulhatnak stb. A szülők aggodva tekintgetnek bazaar meztől... De hát a nagy élehetetlenség itt sem képes segíteni! Erre nincs pénz!

Az ország minden vidékén vannak elhagyott árvák, kikre csak a jó Isten visel gondot s kik — ha még idő előtt el nem

osztra, felényire olvad. Én veled fogok sirmi, nem hagyok el: mint elhagyta engem.

Warga Zsanika

Tanulmányaimból.

Van oly mélyes, melyek fenekére még senki le nem szállt... Van oly magasság, melyet lélek egészen még föl nem ért... Van olyan fényesség, melybe szem még bele nem nézhetett... Istent kívánva még meg egy hatalom, melyet titkaiban még senki fölfogni nem birt... Te vagy az, óh szerelem!

Az életnek a legvárosabb meseterembere, kik a légváratok csinálják.

Ne addig gyászolj, míg a koporsót látod, hanem míg magadat koporsóba nem tesznek!

Sok menyasszonyra két koszorút tesznek föl egyszerre: virágot a homlokára, bánatot a szívére...

Ha ijesztenek, nem rettegés; ha öl is a fájdalom, nem fáj; ha börtönben vagy, veled van a szabadság; könnyű a sors csapása; édes a mérge; nem meglepő a halál; szerencse a kinyad, — csak az legyen veled, a kit szeretsz!...

Mi a patak?

Könyve a földnek! azt siratja, hogy olyan sok rossz embert fektetnek bele...! Kaposvár, 1888. május 16.

Roboz István

pusztulnak — nagyrészen a társadalom biztonságát veszélyeztető csavargókká lesznek; mert az emberek legnagyobb része csak édes magával tördölik, és még azt is csak föltételezen teszi!

Különböz szerezésén nyomorék, sőt tébolyodott is van igen sok helyen, kik nemcsak hogy az illető családnak, hanem sokszor az illető egész községnek nemcsak terhére, hanem még veszélyére is vannak. De hát itt sincs, a ki segítsen. És ha azt kérdezzük: ki kát az oka mindennek a sok nyomorúságnak, — a legtöbb ember azonnal kész a felettel: ki lenne más, mint a kormány, na meg a hatóság!

A kormány küldi is szeker számára szét az országban a sok közegészségi rendelkezést, mit a hatóságok hűségesen közzétesznek is. Sok szép dolog meg van azokban írva a jó levegőről, a jó ivóvízről, a tisztaságról, és mocsaras helyek lecsapolása, némely betegség veszélyessége és ragályosságáról, hogyan kell azoktól óvakodni stb. A közegészségi személyzet meg is tárgyiradja azokat minden alkalommal és többnyire meg is hallgatják őt; de hogy követék is a jó tanácsot: olyan már nincs.

És miért nincs? Hát csak azért, mivel a nép az orvosnak nem hisz, mondván: „ugyis úgy lesz, a mint az Isten akarja”; mivel ez az élet és egészség becsé iránt érzékel nem bír, szóval: mivel az műveletlen.

Hogy csak egy dolgot emlitsék fel: minden házat, hol ragályos beteg fekszik, fegyveres emberekkel kellene őriztetni csak azért, hogy ott a ki-s bejárás megakadályoztassék. És azért nincs az a hatalom, mely a közegészséget — kivéve a ragályos kór föltételeit és itt is csak a legnagyobb szigor alkalmazása mellett — erőszakkal javítani képes lenne, és pedig azon egyszerű oknál fogva, hogy: ha valaki engem meg akar gyogyítani, úgy — hogy meggyógyuljak — nekem is kell azt akarnom!

Igy aztán a legbuzgóbb orvos tevékenysége is meg van bénítva; és azért, hogy „aliquid feissie videatur”, a községek zaklató unszolására gyakran az iskola bezárását hozza javaslatba. Pedig itt is sokszor el lehet mondani, hogy „medicina peior morbo”, mert ezáltal a gyermekek nemcsak hogy a művelődésben még hátrább maradnak, hanem még az is kétes, vajjon otthon vagy a merre azok csavarognak, inkább biztosítva van-e az egészségük, mintsem az iskolában!

Serli Sándor, járárorvos.

Városi közgyűlés.

Pécs szab. kir. város közfűrvényhatósága kétfélrű rendes közgyűlést tartott. Kardos Kálmán főispán távollétében az egybegyűlt bizottsági tagokat, megnyitotta a gyűlést s a napirendet megelőzőleg kegyelmelemlekeztet meg a közelmúltban elhunyt előbbselő városi polgárokról, kik a közgyűlés terén fáradozva, érdemeiket szerzettek maguknak. Igen szépen emlékezett meg Bodó Istvánról, ki az alkotmányos korszak kezdetétől tagja volt a városi tanácsnak; Mayer Ferdinándról, ki 1874-óta volt bizottsági tag; Majthényi József báróról, ki a 48-iki szabadságharcban résztvett, később Baranyamegyefőispánja, majd kormánybiztos volt. Részvétele a közgyűlés, főispán indítványára, jegyzőkönyvileg kíván kifejezést adni s e végből elhatározatot, hogy jegyzőkönyve vétetik a kegyelmelemlekezés részét s erről jegyzőkönyvi kivonat által értesítetnek a gyásznapra családok. Ezt megelőzőleg bejelentette a főispán a molnár-pecsi vasut állomását ügyében Baross Gábor közlekedésügyi miniszterhez megessett küldöttégi eljárásának eredményét. A főispán szavai szerint a miniszter biztatónak reményelt ugyan nem adott, azonban jóindulattal biztosította a várost s megígértte, hogy az úgy elbirálásánál minden mervádó körülményt figyelembe fog venni. Végül dr. Tolnai Vilmost kinevezte b. kertületi orvosává.

Olvasatot az országos miniszter leirata, mely roppant fölsértő s követelő katonahangon, mintegy „parancs”-ot osztogat a városnak, hogy ez a kaszárnya se tekszik neki, amaz se jó ezentul, daczára, hogy évtizedeken át nem volt ellene semmi kifogás és úgymond, tovább nem tűri a halogatást, vagy épít a város községe a kívánalmnak megfelelő nagy laktanyát, vagy a polgárok nyakára szállalója bakáit. Nos hát ez olyan durva hang, a minő csak Fehérvárytól telik ki, a ki előt se Isten, se ember, csak a katonaság örök mindensége. Valóságos kétfelű sas! Mumus!

Igaz ugyan, hogy kellemtelenséget okoz, de azért nem félünk tőle. A tanács e tárgyban hamarosan nem tehetett egyebet, mint kibértele a Nádosy-féle házat a siklósi utcában s ebbe fogja ideiglenesen elszállalolni azt a katonaságot, mely a fölmondott Battyányi-féle laktanyában volt eddig. A temető-kaszárnyában lévő helység számára pedig ajánlja, hogy a Litke-féle laktanya felszerelvényeinek alkakissanak át lakható szobákká, mire Litke, a tulajdonos megfelelő kárpótlás mellett hajlandó. A közgyűlés elfogadta az indítványt. Aidinger erre a most már égetővé vált kaszárnya-ügyre azt mondja, hogy a mint kimondotta a honvédelmi miniszterium, hogy nem alkalmas a Battyányi-féle temető-laktanya, maholnap ugyan azt fogja mondani a „krajczár kaszárnya”-ra is. Így a nyakunkra nőttek már a kato-

nák. De úgy kell a városnak, maga az oka. Minék hozta meg a sántabört is ok. Nem marad más hátra Aidinger szeide. Nem marad más hátra Aidinger szeide. Nem marad más hátra Aidinger szeide. Nem marad más hátra Aidinger szeide.

A tanács javaslatait tett a honvédelmeltanya folyosójának keramit-táblákkal való kiköveztetése tárgyába. A csendőrség, mely a honvédelmeltanyában van szállalóva, hajlandó a költségek felét viselni. A város azonban abban a véleményben van, hogy egy krajczár áldozatot sem köteles hozni. Ha a követet elromlott, emeltassák meg. A város a szerződés értelmében úgy adta át a laktanyát, hogy azt tartoznak jó állapotban fenntartani. A mi elromlott megújandó, hogy ismét jó állapotba kerüljön vissza. Egyebkent bizottság küldött ki a laktanya megzemlélésére s a javítvánalom jogosultságának tanulmányozására.

Rehák Rezső levéltárnok egészségügyi szempontból szabadságoltatott s Antmann Károlylyal helyettesítette. Következett az építkezési szabályrendelet tárgyalása, mely meglehetősen hosszán foglalkoztatta a bizottsági tagokat. Minden egyes pont gondosan és kimerítően meglón vitatva s a szűkséghez képest átalakítva, vagy kibővíve. Az ekképpen átírt javaslattól fogl fogl terjesztetni jóváhagyást végezt a miniszteriumhoz. Annak idején, ha már majd meg lesz erősítve: egész terjedelmében fogjuk közölni.

Több kisebb fontosságú ügy elintézése után véget ért a közgyűlés.

Különfélék.

Bérma-ul. Dulánszky Nándor megyés ptpők ptpőkös hétfőjén kezdé meg bérma-utját a szt.-lőrinczi eseresi kertületben. E nap délutánján ért Szt.-Királyra, hol bandérium, diadalví, taraczkok durrogása s harangok zúgása fogadta. Kedden osztá ki itt a bérmalás szentségét. Délután bandérium kíséretében Kisasszonyának vette útját. Jarvason a gerdei s rugásdi lovasok fogadták Zombori Géza veli gazdatisztelr élűkk, lobogó ing-ujj s zelécs árnyalban, ptykés dalmánnyal vállukos s gyárványhajjal díszített pórgo kappalal tejkön. Gerdeben is diadalví s nagy néptömeg fogadta a főpásztort. G. művét elhagyva, a csikós bandériumot a kisasszonytál plábiából toborozt, pntlikával s virágokkal telecífrázott lovasok váltak fel, a kiknek kíséretében 5 órákor ért a főpásztort Kisasszonyfára, hol két díszes diadalví volt felállítva. Itt szerdán, 23-án osztá ki a bérmalás szentségét. Innet Szt.-Gálra ment a megyés ptpők, hol 24-én barmált. El utazás után is, mint mindentuntun, délután történt 25-én Szt.-Dienesen, 26-án Szt.-Lőrinczen, 27-én Bikkösdön, 28-án Bakonyán s végre 29-én Bicsérdőn osztá ki a bérmalás szentségét. A nevezett községek vetélkedve iparkodtak minél ünnepelesebben fogadni a megyés ptpőköt, kit ez utjabn Trixeler Károly fölszolgabíro kísérte. Bérmalás után mindentunt a iskolát részesté a főpásztort megitzelők kegyes látogatóival, autzán ebéd az illető plébánosokkal vált.

Iskolászki ülés. Pécs sz. kir. város iskolászke szerdán délután tllést tartott, melyen a vizsgálatok sorrendje lón megállapítva s a folyó ügyek nyertek elintézték.

Miért nem pártolják a magyar ipart. Pécssett a f. évben nagyobb szabású általános kiállítást rendeznek, melynek egyik csoportját a tanügyi fogja képezni. E célból a rendező bizottság felhívta a hazai tantergyárosokat és szakférfakat, kiknek saját általánny tanzerők van, hogy saját s az ügy érdekében vegyenek részt e kiállításon. S íme e felhívásnak mi lett eredménye? Eddig egyetlen egy magyar tantergyáros sem jelentkezett, a külföldről azonban jönnek a tudakozódások egyre-másra. S akkor a magyar iparosok csalódhatnak, ha a közönség külföldről szerzi be szűkségeit. E kiállítás — melyen ezer meg ezer vidéki közönség fog megjelenni, a legjobb alkalmat nyujtana tantergyárosainknak, hogy készítményeiket megismeressék, deők e kedvező tért — Isten tudja miért — ismét külföldieknek engedik át. A rendező bizottság elnöké Salamon József kir. tanfelügyelő e körülmezők körülben jelentést tett a közoktatási miniszternek, ki a magyar ipar sorsát, lészfőleg, a szívén viseli.

Tanfelügyelők találkozásai. Illetékes helyről vett értesülést szerint, a baranyamegyei kir. tanfelügyelő részéről az ország valamennyi tanfelügyelője meghívott kiállítást megtekintésére, mely alkalomra gondoskodva lesz, hogy a kiállításra megjelenő tanfelügyelők vendégek kedvezményes utazási jegyeket és a lehetőségig ingyen elszállalásban részestílhessenek s egyáltalán, hogy péczi tartózkodásuk a lehető legkellemelesebbé tetessék.

Egy huszártszert szerencsétlenség.

Szerdán reggel 9 óra tájban sebes lovag-

lással sietett be a katonai lovardából egy huszárörmester a katonakörház elé s legorvra lováról, azt jelentette az ott lévő Gombotzbayer és Schiemer katonai orvosoknak, hogy Széll Dezső cs. k. huszárhadnagy leesett a lováról s oly szerencsétlenül, hogy élet s halál közl vivődött. Azonnal bérkocsiarúlték az orvosok s kihajtottak a szerencsétlenség színtereére. A fiatal huszártszert önkívületi állapotban találták. Igyekeztek öntudatra hozni, de sikertelenül. Hordóágyra tették, s beszállították [a körházba, hol még mindig önkívületi állapotban van. A szomorú esetről még a következő tudósítást nyertük. Széll Dezső a 10. számú huszárezred egyik legjobb lovasa volt. Nem is esett volna öle a lováról, de az akadálygratánál az eső következtében nedves talajon megcsúszott a ló s orra bukott s ezen véletlen folytán esett fejre Széll Dezső. A halálnétkén s a homlokán szenvedett súlyos ütést. Állítólag agyveleje is megrázódott. A derek s valóban jó magyar érzelmű fiatal huszártszert szerencsétlenségére nagy részvételt kellett városunkban. Mi is ószinte szívvel kívánjuk, hogy mentől előbb fölépüljön.

Szőlőültetők figyelmébe. Dezső Miklós szőlőszeti és borászati munkortanárnok junius hóra a következő munkaprogramot állapította meg. Junius 2-án Helyesfán a kísérleti szőlőtelepen fog előadást tartani a szőlőgyömlálás s a zöldotásról. — Harmadikán, negyedikén és ötödikén Pécssett tartja a szőlőültetési tanfolyamát a szigetkülvárosi iskola kertjében levő kísérleti telepen. Az előadások a nevezett napokon délelőtt 9 óráról, délután pedig 3 óráról kezdvetartanak. — Hetedikén, 8-adikán és 9-edikén Somogygye részére Csurgón, 11-dikén, 12-dikén és 13-án pedig Tolnamegye részére Szegzárdon tart a zöldotásból tanfolyamot. (E két utóbbi helyen a földmiveltésügyi miniszter rendelte folytán) Szegzárdon ezen kívül a földmiv. miniszter rendeletére az ott létesített állandó tanfolyam tartásához a város által adományozott 12 holdnyi területet is meg fogja vizsgálni s ennek a szeptemberben való előkészítésre utasításokat fog adni.

Újtás a levél- és csomagkérésítésre. A pécsi posta-és táviradaigazgató a helybeli posta-és táviradaivaltalon azon utasítást adta, hogy junius elsőjétől kezdve a levél-és kocsipostai küldeményeket együtt kell kézbesítesse, mi által a város területre az eddigi 6 kertlet helyett 8 kézbesítési körbe osztattott. Ez intézkedést a posta-és táviradaigazgató úgy bajtája végre, hogy ebből a közönségre csak előny hármoztak, a mennyiben nemcsak a levél, hanem főleg a kocsiposta-küldeményeket előbb fogja kézhez vehetni. A levélhordók már előlegesen oktatást nyertek tiszdókre s így — mint az igazgatóság teszi — nem fog funakadás előfordulni. Ha aztán ez intézkedés célzavezetőnek és a közönség részéről előnyöknek fog mutatkozni, azt a posta és táviradaigazgató véglegesen be fogja hozni. Mivel pedig erre nézve a közönség véleménye kell, jól teszi a postát igénybe vevő közönség, ha bármely észrevételét valamelyik laptak beküldi, hogy az, ha a kifogás csakugyan alapos és nem a káknán is csomót kereső kocsinyekesebből ered, megtéhesse a fölszólalást az illetékes hatóságнал.

Rabszolgatörő egyesület vasárnap délelőtt tartotta tisztújító közgyűlést a pécsi kir. törvényszék polgári tanácstermében. A megejtett választás szerint az egylet elnöke ismét Bánffy Simon kir. tanácsos lett, épúgy a tavalyi tisztikar is megmaradt, kivétel csak a pénztárosi állás képez, a mennyiben azt eddig ideiglenesen Zsolnay György töltötte be s most Angyal Pál választott meg pénztárosnak. A régi választmány is meghagyott s a megválasztott két helyre Galamb Gyula és Vizekylet Inre választattak be. Az egyesület ugyane faiprésén határozatilag kimondotta azt, a nagy jelentőségű s valódi humanitással kidöntölt elvet, hogy ezentul nemcsak a bűntény megkötözésében szabadcsok elvészett rab helyzetén fog segíteni, hanem főleg annak — artilaunl bűnhődő — otthon maradt családja terjeszti ki figyelmét s az esetleg kenyer nélküi tengődő asszonyt, apa nélküli gyermeket, vagy tán a kenyerkeresőtől megfosztott szülteket fogja segíyezni.

Pécsi kiállítás. A kiállítási bejelentések származásnak szerint a következők oszthatók tel: Pécsről jelentkezett 331 kiállító, Baranyamegyéből 256, Somogy és Tolnamegyéből 201, Magyarország többi megyéből 520, Ausztriából 5, a külföldről pedig 19 kiállítás. Ausztriából és külföldről csak olyan kiállító fogadtattak el, kik új általánny, szabadalmazott czikket állítanak ki. A kiállítás egyes csoportjai a következőkéleg lesznek elhelyezve. A fonó-szövőipar csoportjai a növegyleti helyiségekben; az időleges gyűmlőkeskültit a növegyleti nagyteremben; a mezőgazd. érdeszeti, vegyeszeti, élelmi szerek és borászati csoport az arében; gépek, bányszakt és közönséges faipart, a félfedett helyiségben; vas-, féme-, bőr-, fa-, agyag-, üveg-ipar csoportjai az iparcsarnokban; hangszeres, papír-és sokszorosítók, butoripar, apró-és rövidárú s a tornaépületben. A képművészet, iparművészet, tanügyi, tanoncz és növegyletmunkák a bejáratos elemi iskolákban helyeztetnek el. Az időleges sertes-kiállítás a sertesházalában, a svarszmarha és lókiállítás a szigetkülvárosi lakotanyai istállóban tartatik meg. Lukács Luiza szül. Ftúnkássz Bécsből mintegy 150 lrt értékben igen díszes női kézimunkákat (kartonok alpesi virágokkal, lámpapernyők,

